Voedingssupplementen: visie van arts en apotheker stagiair

Haio: BOUCART Maxime , U.G.
Promotor: CHRISTIAENS Thierry , U.G.
Praktijkopleider: SADAUNE Philip

Context: Het gebruik van voedingssupplementen is wereldwijd in opmars. In België in 2014 gebruikte 38,3% van de bevolking (3-64 jaar) een voedingssupplement, waarvan vitaminepreparaten de meest frequent geconsumeerde voedingssupplementen zijn. Ondanks de hoge populariteit van deze middelen, zijn er toch enkele problemen m.b.t. het gebruik van voedingssupplementen. Een eerste belangrijk probleem is de regulering van deze middelen. Voedingssupplementen zijn géén geneesmiddelen en zijn dus niet onderhevig aan de geneesmiddelenwetgeving. Enkel de non-toxiciteit van de actieve stoffen moet worden aangetoond bij notificatie. Daarnaast zijn er verscheidene rapporten verschenen over het probleem van contaminatie van voedingssupplementen, ook de kwaliteit van deze producten leek niet altijd even goed. Bovendien zijn er ook veel nevenwerkingen en interacties gekend en worden die vaak onderschat door hulpverleners en patiënten. De patiënten verwachten van de hulpverleners dat ze hen goed informeren over de onderbouwing en de veiligheid van voedingssupplementen. De realiteit is dat een groot deel van de hulpverleners zich nog altijd onvoldoende vertrouwd voelt met betrekking tot voedingssupplementen.

Onderzoeksvraag: Wat is de evidentie voor de tien meest courant gebruikte (volgens de laatste voedselconsumptiepeiling) voedingssupplementen? Hoe is het gesteld met de kennis, attitude en praktijkvoering van huisartsen in opleiding (HAIO's) en apotheker stagiairs in Vlaanderen?

Methode: Tijdens een literatuurstudie werd de evidentie voor de tien meest courant gebruikte voedingssupplementen nagegaan, gebruik makende van Pubmed en de Amerikaanse database van Office of Dietary Supplements (ODS). Daarnaast werd een vragenlijst opgesteld die opgesplitst was in drie delen: 1) de karakteristieken van de deelnemers; 2) de kennis, attitude en praktijkvoering van de respondenten m.b.t. voedingssupplementen en 3) een kennistoets. De vragenlijst werd nagekeken door 2 faculteitsprofessoren. De vragenlijst werd na goedkeuring van het ethisch comité, verspreid via verscheidene kanalen naar HAIO's en apotheker stagiairs over heel Vlaanderen. De verkregen data werd via SPSS versie 25 geanalyseerd.

Resultaten: 185 HAIO's en apotheker stagiairs vulden de enquête volledig in. De respondenten gaven in 47% van de gevallen dat ze minstens een paar keer per jaar zelf gebruik maakten van een voedingssupplement. Slechts 51 procent van de respondenten verklaarde voldoende vertrouwen te hebben in hun kunnen om voedingssupplementen aan te bevelen. De gemiddelde respondent scoorde 3.9/10 op de kennistoets. De meerderheid (62 %) vermeldde dat de opleiding geen invloed gehad heeft op de consumptie van voedingssupplementen. Dit benadrukt dat ook andere, eerder persoonlijke factoren zoals eigen waarden en overtuigingen ook een rol hebben gespeeld in het gebruik. Een groot deel (70%) van de respondenten gaf aan dat ze bij positieve feedback van patiënten geneigd waren om het betreffende voedingssupplement meer te gaan aanraden aan andere patiënten. Naast het feit dat er weinig betrouwbare informatie bestaat om voedingssupplementen aan te bevelen, moeten er waarschijnlijk nog redenen zijn om op basis van ervaring bepaalde supplementen te adviseren bij HAIO's en apotheker stagiairs. Mogelijks speelt de invloed van de stagemeester een rol, maar ook de hele praktijksituatie met commerciële druk en sterk gekleurde informatie van firma's zal een rol spelen. Bijna 80% beweerde minstens af en toe na te gaan of er contra-indicaties en/of interacties zijn met bepaalde voedingssupplementen. De

meerderheid (70%) gaf ook aan dat de prijs meebepalend was om een bepaald voedingssupplement aan te bevelen. Ze zouden het minder snel gaan aanbevelen als het duur is.

Conclusie: Zoals in de algemene bevolking, wordt ook bij HAIO’s en apotheker stagiairs veel gebruik gemaakt van voedingssupplementen. Ondanks een sterk EBM-gerichte opleiding, worden voedingssupplementen nog vaak op basis van patiëntervaring aanbevolen. Vermoedelijk zullen naast persoonlijke overtuiging, ook reclame en vertegenwoordigers, en de visie van stagemeester een rol spelen om toch af te wijken van EBM.